

Σάιμον Κρίτσεϊ

Η Ευρώπη είναι στη ρίζα της ρατσιστικής

Της **ΙΩΑΝΝΑΣ ΚΛΕΦΤΟΓΙΑΝΝΗ**

Πρώην πανκ, μέλος βρετανικών συγκροτημάτων στα τέλη των 70's. Όμως, ακόμη και σήμερα, που με την ιδιότητα του ακαδημαϊκού κάποιες φορές πρέπει να φοράει γραβάτα –το διαμαντάκι στο αριστερό αυτί είναι ανέγγιχτο–, ο Σάιμον Κρίτσεϊ παραμένει υπέρμαχος της αναρχίας.

Ο πανύψηλος Βρετανός κινείται με άνεση απ' τη φιλοσοφία στο χώρο της avant garde τέχνης και της μόδας, και απ' τη λογοτεχνία στην αρχαία ελληνική τραγωδία και την πανκ μουσική σκηνή –μάλιστα παροτρύνει την Ανγκελα Μέρκελ να ξανακούσει τους industrial συμπατριώτες της Einsturzende Neubauten.

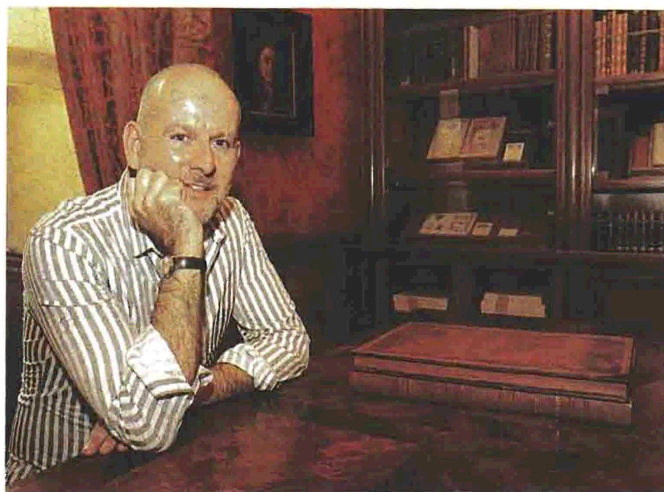
Ο 50χρονος σταρ Βρετανός φιλόσοφος, καθηγητής στο New School for Social Research και αρθρογράφος στους «New York Times», έφερε το ελληνικό κοινό ένα βήμα πιο κοντά στην υπέρβαση του φόβου του θανάτου με το best seller «Το βιβλίο των νεκρών φιλοσόφων» (Πατάκης). Στους «Διαλόγους των Αθηνών», όμως, που «ανοίγει» από τις 24 έως τις 27 Νοεμβρίου η Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών του Κοινωνοφελούς Ιδρύματος Αλέξανδρος Σ. Ωνάσης, η διάλεξη του θα αφορά τους «Πέρσες».

«Κεντρική ιδέα στην τραγωδία του Αισχύλου είναι η διαρκής συνδιλλαγή με τον ξένο και η έννοια της φιλοεξένιας. Οι «Πέρσες» αποκτούν, έτσι, ένα επίκαιρο περιεχόμενο για το σύγχρονο πρόβλημα της μετανάστευσης. Γιατί αυτό που ενώνει την Ευρώπη σήμερα είναι ο φόβος για τον μετανάστη. Είναι στη ρίζα της ρατσιστικής και απρόθυμη να αποβάλει το αποικιοκρατικό παρελθόν της. Δεν βλέπω πού διαφέρει στα ζητήματα του σεβασμού της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας από την Κίνα και τον αραβικό κόσμο. Είναι μια μηχανή που συστηματικά εκμεταλλεύεται τους μη Ευρωπαίους. Η Ιστορία της είναι η ιστορία της εξολόθρευσης των μη Ευρωπαίων».

– Έχετε δηλώσει απογοητευμένος από τις φιλελεύθερες πολιτικές και την αντιπροσωπευτική δημοκρατία. Υποστηρίζετε ότι ο αναρχισμός είναι ένα εργαλείο για την επανενεργοποίηση του μετα-μαρξισμού.

«Πολιτικά βρίσκομαι πλησιέστερα προς την αναρχία, που βεβαίως ουδεμία σχέση έχει με το χάος και την καταστροφή. Είναι μια άλλου είδους... τάξη, που εκδηλώθηκε ως αντιδραση, προσηβύοντας ότι οι άνθρωποι μπορούν να οργανωθούν στη βάση της αυτονομίας, της ελευθερίας και του αλληλοσεβισμού, χωρίς την παρέμβαση του κράτους, του νόμου και της γραφειοκρατίας. Για μένα, η σύγκρουση στην αριστερά πάντα ήταν η σύγκρουση μεταξύ Μαρξ και Μπακούνιν. Αυτό που συμβαίνει σήμερα στην Ελλάδα ο Μαρξ το έχει αναλύσει.

Στην Ελλάδα, πιο καθαρά από οπουδήποτε αλλού στη Δύση, βλέπουμε τη σύγκρουση μεταξύ του διεθνούς κεφαλαίου με το κοινωνικό κράτος. Η εισαγωγή του ευρώ ήταν μεγάλο σφάλμα. Σήμερα θα είχατε τουλάχιστον τη δυνατότητα να υποτιμήσετε το εθνικό σας νόμισμα, χωρίς να ταπεινώσετε

ΜΑΡΣΕ ΒΑΣΙΛΕΪΟΥ/ΑΠΕ

Ενας φιλόσοφος σήμερα γίνεται σταρ και αποκτά στήλη στους «N.Y. Times» όταν, όπως ο Σάιμον Κρίτσεϊ, δηλώνει αναρχικός και συνδυάζει τη φιλοσοφία με τη μόδα και τη μουσική. Στην Αθήνα πάντως, προσκεκλημένος του Ιδρύματος Ωνάσης, θα μιλήσει για τους «Πέρσες»

στη Γερμανία και τον υπόλοιπο κόσμο».

– Ο καπιταλισμός βλέπετε ότι αγγίζει τα όριά του;

«Δεν είναι ένας αιώνιος μηχανισμός διαχείρισης της πραγματικότητας. Ωστόσο, έχει μια ιστορία, που είναι πολύ βασικό να την καταλάβουμε πριν αρχίσουμε να σχεδιάζουμε το μέλλον. Ζούσαμε στην ψευδαίσθηση ότι η οικονομία διαρκώς αναπτύσσεται. Ηρθε η ώρα να ξυπνήσουμε. Γι' αυτόν το λόγο είναι καλή η ύφεση».

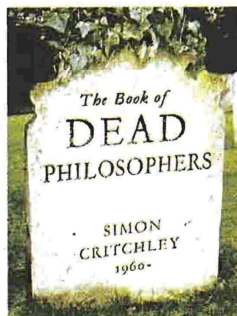
– Τα 4 εκατομμύρια αναγνώστες της στήλης σας στους «New York Times» μπορούν να σας κάνουν να μιλάτε για ανασωπύρωση του ενδιαφέροντος;

ντος για τη φιλοσοφία; Την αποδίδετε στην κρίση;

«Απολύτως. Κλείσαμε τη φιλοσοφία σε μια πολύ περιορισμένη ακαδημαϊκή σφαίρα. Αυτό που λείπει είναι τα δάκτυλα μεταξύ της ακαδημαϊκής και της εκλαϊκευμένης φιλοσοφίας. Δεν είναι τυχαίο που όταν ήμουν μαθητής, ένας από τους ήρωές μου ήταν ο Ζακ Ντεριντά. Δίδασκε φιλοσοφία, ήταν ακαδημαϊκός, αλλά παρενέβαινε για ζητήματα που απασχολούν τον κόσμο μας».

– Μήπως παίζει ρόλο και η απουσία της πίστης, κεντρικό θέμα στο έργο σας;

«Φυσικά. Διάβαζα μα-

Ο τάφος του Σ. Κρίτσεϊ... έτοιμος από τώρα

νωδώς σύγχρονη λογοτεχνία. Τζόις, Μπέκετ, Κάφκα, Σαρτρ, Νίτσε, χωρίς να έχω εξαρχής διαπιστώσει ότι είναι καθαρή φιλοσοφία. Αναζητούσα κάτι που θα άγγιζε τη βαθύτερη διάσταση της ανθρώπινης ύπαρξης, στο πλαίσιο μιας «θρησκευτικής» συζήτησης, που όμως δεν εμπειρίε τη θρησκευτική πίστη. Ο κόσμος έχει χάσει την παραδοσιακή θρησκευτική πίστη, αλλά παραμένουν ζωντανά τα ερωτήματα «ποιο είναι το νόημα του κόσμου» και «ποιος είμαι». Αυτά οφείλει η φιλοσοφία να πραγματευτεί».

– Κι έτσι τολμήσατε να την κατεβάσετε απ' το βάθος της, συνδυάζοντας τη λογοτεχνία, τη μουσική –ιδίως την ροκ– ακόμη και τη μόδα με το φιλοσοφικό στοχασμό. Δεν ήταν παρακινδυνευμένο;

«Ο κόσμος φοβάται να εκτεθεί. Οχι εγώ. Αλλωστε, απ' τη λογοτεχνία ξεκίνησα. Και για χρόνια η μουσική έδινε νόημα στη ζωή μου. Επειτα, ακόμα και ο κόσμος της μόδας έχει τεράστιο ενδιαφέρον. Όπως καταλαβαίνετε, διατηρώ ακόμα την περιέργειά μου για τα πράγματα».

– Σας διακρίνει και μια εμμονή με το θάνατο.

«Η ανθρώπινη ύπαρξη χωρίς το θάνατο θα ήταν ασυνάρτητη. Η γνώση της θνητότητας μας ενεργοποιεί. Μας βοηθά να ξεπεράσουμε το φόβο του θανάτου. Έχασα τον πατέρα μου το 1994. Ενώ πέθαινε, διάβαζα Μπέκετ. Δεν άργησα να γράψω το πρώτο έργο μου για το θάνατο, το «Very little almost nothing». Είναι στοχασμοί που αφορούν το θάνατο αγαπημένου προσώπου».

– Το «Βιβλίο για τους νεκρούς φιλοσόφους» ανοίγει την «κλίμακα»;

«Προσπαθώ να δω αν ο φόβος του θανάτου είναι κομμάτι του πολιτισμού μας και να εξετάσω τις ενδιαφέρουσες αντανάκλασες του κυρίως στην ελληνική αρχαιότητα. Το κομβικό ερώτημα που μ' απασχολούσε χρόνια ήταν «Πώς μπορείς να ζεις». Ερώτημα που μετατόπισα στο «Τι νόημα μπορώ να βγάλω από το θάνατό μου;» Γιατί μόνο αυτό θα δώσει νόημα στη ζωή μου. Τώρα με βασανίζει άλλο ερώτημα: «Πώς μπορώ να ερωτευτώ?».

– Αναφέρεστε στο «The Faith of the faithless», που σύντομα θα εκδώσετε;

«Ναι. Ερωτεύτηκα πριν από 5 χρόνια μια γυναίκα που μου έθετε ερωτήματα, τα οποία δεν ήμουν έτοιμος να αντιμετωπίσω. Αυτό με οδήγησε στη διερεύνηση της φύσης του έρωτα στη χριστιανική μυστικιστική παράδοση του 13ου και 14ου αιώνα. Το μοναδικό πράγμα που συμμερίζομαι από τον χριστιανισμό είναι η αποστροφή για τον υλισμό».

– Τι είναι ο έρωτας για σας;

«Πράξη θάρρους. Σχετίζεται με την προσπάθεια ενός ατόμου να αδειάσει, να «αποξενωθεί», για να δοθεί σε κάποιον άλλο. Πολύ λίγοι είναι ικανοί γι' αυτό». *

* Πλήρες πρόγραμμα των «Διαλόγων των Αθηνών» του Ιδρύματος Ωνάσης στο: www.onassis.gr